

MOTIVACE VE VÝUCE ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ NA STŘEDNÍCH TECHNICKÝCH ŠKOLÁCH

AUTOR PRÁCE:
VEDOUcí PRÁCE:
AKADEMICKÝ ROK:

Ing. JIŘÍ JANKŮ
Ing. Bc. KATEŘINA MRÁZKOVÁ
2022/2023

„Pokud chceš dosáhnout trvalého úspěchu, musíš motivace, která tě žene k tomuto cíli, vycházet z nitra. Nezáleží na tom, kdo jsi, ani jak jsi starý.“

P. J. Meyer

ABSTRAKT

Motivace žáků středních odborných škol je palčivým problémem nejen české odborné výuky. V mnohých případech jsou studijní výsledky jednotlivých žáků ale i celé studijní skupiny ovlivněny jejich motivací ke studiu. Analýza problémů způsobujících snížení motivace žáků je tedy potřebná pro rozvoj vzdělávání nejen žáků na středních odborných školách, ale v přeneseném významu i v celé společnosti.

Cílem předkládané bakalářské práce je identifikovat faktory zvyšující příp. snižující motivaci žáků nebo žáků ke studiu, na jejichž základě můžeme vyhodnocovat rizika spojené s vyučovacím procesem. V momentě, kdy jsou identifikována všechna rizika a stanoveny jejich měřitelné parametry, má cenu vyhodnocovat jejich význam a dopad na proces učení nebo výuky. Logickým následným krokem se poté jeví stanovit optimální strategii eliminace negativních faktorů a naopak podpořit faktory zvyšující motivaci ke studiu.

ABSTRACT

Motivation in Teaching Vocational Students at Secondary Technical Schools is an acute problem of Czech technical education. In many cases, the learning results of either students or whole group are highly affected by their motivation to learn. An analyses of problems causing decreased motivation of students is thus necessary for education also for entire society.

The objective of the presented bachelor's thesis is identification of factors causing increased, respectively decreased students' motivation to study. After motivation factors identification, risks related to educational process can be evaluated. Once all the risks are identified and their measurable parameters are established, the risks shall be evaluated in terms of their significance and effect on educational process. Logical following steps are setting a strategy for negative factors elimination and positive motivation-to-learn factors enhancement.

METODIKA

Z metod kvantitativního výzkumu byla zvolena dotazníková empirická sonda. Pro sběr dat byly vytipovány vzdělávací instituce vyššího sekundárního školství poskytující střední odborné nebo úplné střední odborné vzdělání v technických oborech. Odpovědi vyplněných v ukončeném dotazníku se vrátilo přesně 749. Po odfiltrování neužitečných záznamů zůstalo k následné analýze 665 záznamů. Dotazník byl pro respondenty otevřen pro vkládání odpovědí v termínu od 30.11. do 21.12.2022.

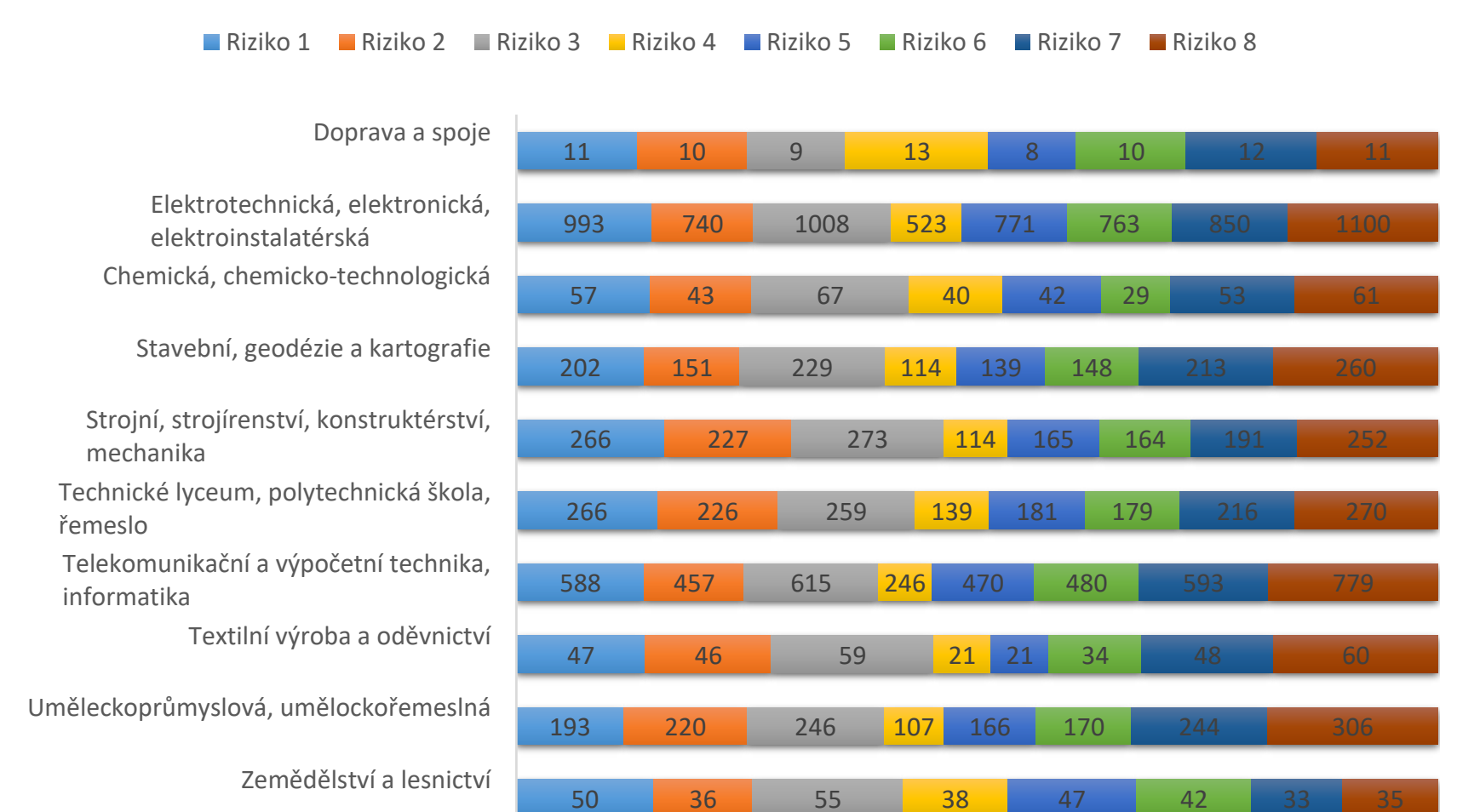
Výzkumným cílem předkládané bakalářské práce je identifikovat faktory zvyšující příp. snižující motivaci žáků nebo žáků ke studiu, na jejichž základě můžeme vyhodnocovat rizika spojené s vyučovacím procesem.

Bakalářská práce se opírala o základní hypotézu, že pokud na žáky působí motivační činitel, pak musí existovat rizikové faktory, které motivaci k učení snižují. Na základě vybraných motivačních činitelů rozdělených do tří kategorií podle potřeb, které uspokojují, byla stanovena rizika snižující motivaci k učení. Pro účely bakalářské práce bylo sestaveno celkem osm modelových situací negativních vlivů, které reprezentují významná rizika snižování motivace ke studiu. Metodou kvantitativní sondy formou dotazníku byli respondenti dotazováni, jak se jich modelové rizikové situace týkají, jak na ně doléhají a za jak významné je ve svém studiu považují. Následné vyhodnocení významnosti jednotlivých situací bylo provedeno Fullerovou párovou srovnávací metodou.

Tabulka 1 Shrnutí výsledků výzkumu

Hodnocená situace	Riziko	Skóre celkem
Vyučování není atraktivní nebo je rutinní/nudné.	Riziko 8	3134
Více špatných známek za sebou snižuje moje sebevědomí.	Riziko 3	2820
Náplň vyučovacích hodin je zastaralé, neaktuální a stěží uplatnitelné.	Riziko 1	2673
Témata vyučovacích hodin jsou nezajímavá a o problematice sám nepřemýšlím.	Riziko 7	2453
Vzdělání mi nepřinese kvalifikovanou a dobře placenou pozici.	Riziko 2	2156
Učitel nepozná, že nejsem připraven(a) na hodinu.	Riziko 6	2019
Spolužákům nebo kamarádům nezáleží na mých školních výsledcích a znalostech.	Riziko 5	2010
Rodiče neprojevují upřímný zájem o mé školní výsledky nebo znalosti.	Riziko 4	1355

Analýza rizik podle oboru studia

Obrázek 1 Analýza rizik podle oboru studia

ZÁVĚR

Syntézou poznatků z rešeršní části s informacemi vyhodnocenými v praktické části bakalářské práce byla shrnuta hlavní rizika snižující motivaci středoškolských žáků technických oborů. S ohledem na zobecnující charakter výsledků výzkumné sondy se zřejmým rizikem jeví nenaplnění poznávacích potřeb. Hned druhou nejfrekventovanější rizikovou situací se dle respondentů jeví situace, které jsou spojeny s potenciálním rizikem vycházejícím z nenaplnění sociálních potřeb. V neposlední řadě zůstává zajímavým poznatkem, že žáci (napříč všemi analyzovanými skupinami) nepovažují rizikové situace spojené s naplněním výkonových potřeb za tolik významné ve srovnání s poznávacími. Obzvláště v oblasti technických oborů tak zůstává otázka zvyšování motivace žáků velice aktuální. Důležitým motivačním prvkem je uvědomění si praktického využití teoretických poznatků vyučovacím předmětu. Je třeba podávat učivo takovým způsobem, aby žáci pochopili, že je to užitečné pro jejich budoucí život.